

STRAŽA

NEODVISEN POLITIČEN LIST ZA SLOVENSKO LJUDSTVO

Polnina plačana v gotovini.

"Straža" izhaja v ponedeljek, sredo in petek. Uredništvo in upravnništvo je v Mariboru, Koroska cesta šte. 5. Z uredništvom se more govoriti vsak dan samo od 11. do 12. ure dopoldne. Rokopisi se ne vračajo. Nezaprite reklamacije so poštnine proste. Telefon interurban šte. 113.

67. šte.

Maribor, dne 12. junija 1922.

Letnik XIV.

Bankrot režima.

Režimski listi skušajo kraljevo poroko izrabiti v svoje politične svrhe, izčrpali so se v lepih besedah, na dolgo in široko so opisali ves sijaj in vse parade, razkošje in veselje, darove in poklone, dosegli so pa vse drugo, samo to ne, kar so hoteli. Veselje in sijaj prevpije in otemni strašna beda in lakota v naših, po naravi bogato obdarjenih, po krivdi in nesposobnosti režima pa hudo udarjenih pokrajinah, amnestiji se roga zakon o "zaščiti države", ki štiti samo režimsko politiko, policijsko in fašistovsko nasilje, obsedno stanje Črne gore in visoko pesem romunskega prijateljstva in iskrenih odnošajev motijo in trgajo obupni klici in protesti rumunskega življa v Banatu in Macedoniji, kjer srbski komiti in dobrovoljci v imenu nekega osvobojenja mučijo in ubijajo Romune.

Lahko je pisati bombastične članke o zmagi centralizma v notranji politiki in o zadovoljstvu naroda, lahko je govoriti celo o sijajni mednarodni poziciji naše države, ni pa mogoče doma in pred svetom zakriti vsega zla, ki izvira iz politike današnjega režima, ki na potu od oktroirane ustave do oktroirane parcelacije nima ne moralne baze, ne autoritete, ne narodne zaslonbe in tudi ne parlamentarne večine.

Sklenjeno posojilo z ameriškano bančno skupino naj se še toliko razglašajo kot velika ugodnost in celo kot nekaj dokaz našega velikega kredita in ugleda, vidi se pa vendar na vseh koncih in krajih, da je naš finančni minister prišel do posojila samo kot človek, ki hoče na vsak način dobiti gotovino in ki radi tega sprejme tudi najtežje oduševke in izkoriščevalne pogoje.

Povodom genovske konference so SHS delegati po francoskih migljajih in po lastni megalomaniji dvigali svoje glasove proti Rusiji, proti rusko-nemški pogodbi, proti razorožitvi in vse to s tolikim povdorkom in s toliko važnostjo, kot da bi bilo bogzna kaj odvisno od njihovega mnenja. Brez vseh pomislekov so bili takoj pripravljene nasprotovati angleški politični smeri, doma so po svojih listih trgali Lloyd Georja ter ga obkladali z grdimi priimki, ko se je pa ta evropski državnik oglašil v zadevi rapalske pogodbe, v interesu principov in tudi Italije, so takoj začeli tolmačiti ta njegov nastop kot znak posebne naklonjenosti in velikega uvaževanja. Prikimali so reviziji rapalskega ugovora proti jasni pravici v svojo škodo in za našo diplomacijo in za našo stvar se v Rimu ni zavzela ne mala antanta in tudi ne Francija, ki vodi in dirigira SHS politično barčico po svoji mili volji, brez vsakih stroškov in brez vsake vneme in zanimanja za naše interese.

Kraljevo poroko so izrabili ministri za nove spletke z rumunskim diktatorjem Bratianom. Kar so prej vedno tajili, to sedaj priznavajo kot dovršeno in neobhodno potrebno stvar: država SHS mora priznati in odobrovati rumunsko okupacijo Besarabije in če bi rumunski bojarji prišli v konflikt z Rusijo, jim pošlje država SHS svoje vojaštvo na pomoč.

Ta zarota proti narodu, proti miru in pravici se je objavila te dni in oblastniki v svojih listih niso pozabili še pristaviti, da je konferenci Pašiča in Bratiana prisostvoval tudi češki zastopnik dr. Beneš. Sploh se po beograjskih listih vedno predstavlja SHS vlada kot središče in inicijativa male antante, ki vleče tudi Grško v svojo sfero, beograjski diplomati se pa označujejo kot posebno važne osebnosti političnega življenja v srednji Evropi. Ko pa pride do kake važne razprave in do kakih naskokov na naše narodne interese, ni čuti beograjskih diplomatskih glasov in tudi iz Prage, Bukarešte in iz Aten se nikdo za nas ne zavzame, dočim Beograd v svoji megalomaniji in vnemi neprestano deli na škodonaroda največje podpore tuji reakciji.

Današnji režim je v popolnem bankrotu, parade, proslave, svečanosti in lepe besede ga ne morejo prikriti in zato so razumljive beograjske vesti, ki stavlajo edino nado še na to, da bo kralj prej ko prej v interesu dinastije, države in naroda pozval narod na volitve. — Dobro bi bilo, da to čim prej stori, tega režima mora biti pa na vsak način konec.

Naše pravoslavje proti sporazumu Rusije z Vatikanom.

Vse kulturne evropske države skušajo zopet vzpostaviti prijateljske politične odnošaje in trgovske zveze s sovjetsko Rusijo. Evropsko posebnost ter izjemo napram sedanji Rusiji tvori ednole naša država, ki ne samo, da odklanja vsake stike z boljševiško Rusijo, ampak jej kaže ob vsaki priliki tudi sovražno lice.

Niti genovska konferenca ni spametovala naših državljanov, da bi se bili spoprijaznili z Rusijo, ampak je vzbudila v naših višjih beograjskih politikih še večjo mržnjo in zavist napram sovjetom.

Tokrat ni naš namen, da bi razpravljali o političnem prepadu, ki nas razdvaja po krivdi Beograda z Rusijo, ampak hočemo pibiti samo versko nestrpnost naše jugoslovanske pravoslavne cerkve, ki bi rada pri vsem političnem sovraštvo napram sovjetom prevzela nlogo nekake pokroviteljice nad ruskim pravoslavjem. Kakor znano, je zblížala genovska konferenca bolj-

ševiško Rusijo z Vatikanom. In baš to zblížanje Rusije z Rimom je dregnilo v oči našo pravoslavno cerkev, ki se hoče sedaj naenkrat vmešavati v ruske cerkvene razmere.

Koj po zaključitvi genovske konference se je poslužila naša pravoslavna cerkev beograjskega časopisja, ki je začelo vpiti in kazati na nevarnost, ki grozi ruskemu pravoslavju od Vatikana. Boj za razdvoj komaj započelih prijateljskih odnošajev med Rusijo in Vatikanom je prevzel list «Balkan», ki poziva naše pravoslavje na boj proti prostemu gibanju, ki so ga dovolili sovjeti rimsko-katoliški cerkvi v Rusiji. «Balkan» obravnava v svojem članku celo zgodovino odcepa Rusije od Rima in vstop ruskega pravoslavja pod vrhovno poglavarstvo ruskega carizma. Baš radi dejstva, pravi «Balkan», ker je bil car šef ruske cerkve in je kot tak držal in vodil ves upor proti Rimu, ni mogel v Rusiji napredovati katolicizem. Takoj v letu 1917, ko je padel carizem, pozdravil je ta padeč z nekako radostjo Rim in osnoval v Vatikanu poseben oddelek za «Istok». — Od smrti zadnjega ruskega carja razvija rimska cerkev v Rusiji največjo aktivnost, ki bo pa dosegla svoj največji in najnevarnejši višek vsled prijateljskih odnošajev, ki jih je sklenil ruski zunanji komisar Čičerin s sedanjim papežem. Carja ni več v Rusiji, sovjetska vlada se drzne celo postaviti pred sodni stol moskovskega patrijarha, sedanji papež je dosegel prosto gibanje in propagando rimokatolicizma v Rusiji — to je višek nevarnosti za pravoslavje. Ker je izginil carizem in njegovo poglavarstvo nad rusko cerkvijo, je dolžnost naše države, da prevzame sedaj ona vlogo čuvarice pravoslavja namesto carske Rusije proti katoliškemu Vatikanu. Tako beograjski «Balkan», ki je opozoril z zgoraj omenjenim člankom celo naše pravoslavno svečeništvo na nevarnost, ki grozi ruski cerkvi od strani Vatikana. «Balkanov» članek je bil povod, da se je začela posebna akcija srbske cerkve, ki se je postavila na čelo pokreta v pravoslavnem svetu, da se zajezi nevarnost, ki grozi ruski cerkvi od strani Vatikana. To posebno akcijo srbske cerkve je podvzel glavni odbor «Svečeničnega Uduženja», ki je naslovil na patrijarha Dimitrija sledeče pismo:

Gospodine! Genovska konferenca, ki se je v uresničenju velikih vprašanj univerzalnega značaja izkazala v vsej svoji slabosti, v svoji indolenci napram večnemu egoizmu in agresiji gotovih narodov, je dopustila, da se izcimi veliko zlo še večjih neredov na zemeljski obli. Mi razumemo pakt, ki je bil sklenjen med Rimom in delegati boljševikov. Ta pakt daje papizmu in jezuitom neomejeno pravico širjenja rimokatolicizma na te ritoriju boljševiške Rusije, seveda v korist svetovnega prestiža rimske cerkve. Zlo je veliko in ne škoduje samo 200 milijonskemu kulturnemu narodu, temveč celokupnemu pravoslavju in njegovi vlogi na svetu.

Radi tega prosim «Glavni odbor Svečeničnega Uduženja v kraljevini SHS», kateri si je o tendenci Vatikana napram ruski cerkvi svest, Vašo Svetost in Sveti Arhijerejski Sinod Srpske Pravoslavne Cerkve za intervencijo proti širjenju papeškega prozelitizma na ozemlju bivše ruske carevine. Za doseg tega cilja je potrebna pomoč vseh pravoslavskih cerkev, posebej pa od Velike Cerkve, katere pravica in dolžnost je, da zaščiti pravoslavje svojih vernikov pred ono nevarnostjo, ki jo prinaša in organizira proti njim papeško-boljševiški pakt.

Glavni Odbor Svečeničnega Uduženja si dovoljuje trditev, da gnili zapad na Pravoslavnem Vzhodu nima nikakih pravic! Kot vidni znak odpora proti gnilemu zapadu naj večno sije naš Hristos Istoka.

Revolucija Velike Cerkve v svrhu obrambe ruskega pravoslavja je življenje njenih duhovnih otrok pod boljševiškim režimom, kateri jim pripravljajo z vsiljevanjem katolicizma strašne okove. Ruskega pravoslavnega naroda nikakor ne smemo žrtvovati vatiškanskim nakanom, ki so znane vsemu svetu. Ako je potrebno, naj se skliče čimprej Vaseljenski Sabor vseh pravoslavskih cerkev, kajti rešitev tega vprašanja se ne tiče samo ruske pravoslavne, marveč tudi vaseljanske cerkve. Mi ne smemo dopustiti neprijateljem pravoslavja, da gledajo nemoteno slabosti vaseljanske cerkve.

Gospoda Pašič in Ninčič odklanjata vsak stik s sovjetsko Rusijo, a srbska pravoslavna cerkev se hoče naenkrat brez ruskega poziva in dovoljenja vmešavati v čisto notranje zadeve — pravoslavnemu Beogradu čisto tuje zadeve.

Pašič in Ninčič proti Rusiji s pomočjo Wrangela, patrijarh Dimitrije pa z Rusijo proti Vatikanu — Kaj tacega so zmožni le naši politiki «osvoboditelji» in naši pravoslavni cerkveni poglavarji!

Politični pregled.

KRALJEVINA SHS.

O zadnji seji narodne skupščine dne 9. t. m. poročajo «Jutro», da je stala pod vtisom poročnih slavnosti. Poročilo je čisto resnično, ker na tej seji je bil z običajno vladno večino po vladnem predlogu izglasan zakon o ministrski odgovornosti. Pred glasovanjem je

hotel govoriti Voja Lazič, a mu je zbornični predsednik Ribar odvzel besedo, češ, debata o ministrski odgovornosti je že končana. Pod «vtisom» poročnih slavnosti je bila na to seja zaključena. Na prihodnji parlamentarni seji bo izvoljen 31 članski odbor za proučevanje zakonskega predloga o eksproprijaciji veleposestev in o kolonizaciji in zakona o likvidaciji dalmatinskih agrarnih odnošajev.

Ministrski svet je bil je bil tudi pod vtisom poročnih slavnosti. Na zadnji seji ministrskega sveta bi moral poročati zunanji minister Ninčič o sporazumu z Italijo, a rajši, ko bi šel na sejo, je spremljal čehoslovaškega zunanjega ministra dr. Beneša na kolidvor. Na to je nekaj ministrov razpravljalo o delovnem načrtu narodne skupščine.

Vladinovci živijo v nadi, da bo tekom junija in julija sprejet proračun in odobreno zunanje posojilo.

BOLGARIJA.

V sobranju je izjavil vojni minister Daskalov na vprašanje glede zadeve Wranglovcev, da so ruski generali organizirali armado vkljub vsem dogovorom, po katerih so jih sprejeli v Bolgariji kot begunce. Ta vojaška sila pomenja državo v državi, ki si je nadelja za cilj, da mora biti pripravljena, da v danem trenutku stopi v akcijo in tako ogroža notranjo varnost dežele. Minister je obdolžil opozicijo, obstoječo iz ljudske stranke, demokratov in radikalov, da se je v boju zoper agrarno vlado pridružila pustolovskim načrtom Wranglovcev. Končno se je izjavil, da so vse odredbe, ki jih je vlada ukrenila, naperjene zoper ruske generale, nikakor pa ne zoper begunce, ki hočejo z delom živeti kot miroljubni ljudje in ki ne pripadajo nobenim javnim ali tajnim vojni-političnim organizacijam.

AVSTRIJA IN NEMCIJA.

Avstrijsko vprašanje se zelo poostruje. — Gospodarski položaj republike je namreč naravnost katastrofalen in dežela se bliža stalnemu neozdravljivemu bankrotu. Švicarski frank je poskočil na 3000, dolar na 15.000, angleški funt nad 70.000 in v Curihu je krona padla že na 0,04, dunajska deviza pa še nižje, na 0,03 in tri četrta. Temu primerno raste draginja do bajeslovne višine; tako je meso v enem dnevu poskočilo za 800—900 K. Ako se Avstrija finančno ne ozdravi, se bodo velesile morale hočeš nočeš, prej ali slej baviti z vprašanjem priklopitve k Nemčiji. Stvar seveda ni brez nevarnosti, ker bi potem lahko prišla na vrsto revizija pariške mirovne pogodbe sploh. «Zmagovalci» se bodo morali prej ali slej prepričati, da so bremena in ovire, ki jih nalagajo, neznosne in da je celo «zmagoslavje» tudi njim v veliko škodo. — Znani Stinnes se je povodom nekega razgovora o posojilu Nemčiji izrazil, da lahko Francozi poskusijo še obsežnejše okupacije nemškega ozemlja in da se bodo morali tudi tedaj prepričati, da jim je vse to samo v škodo in da zmagoslavna vojna politika nikakor ne pride do uspehov.

MED FRANCIJO IN ITALIJO

najbrž ne pride do alijanse, o kateri se je nekaj časa dovolj govorilo, sedaj pa zopet vse pozabilo. Anglija stoji na stališču, da se morajo poprej rešiti druga, važnejša vprašanja, kakor nemško, rusko, turško, in še le potem je mogoče misliti na alijanse. Drugi vzrok bo pa ta, da Italiji ne prija politična pot Francije.

Beleške.

O konferencah Pašiča in Bratiana, ki se vršijo že od kraljeve poroke sem v Beogradu, je izdala vlada nekako obvestilo. Javnosti je bilo takoj jasno, da hočeta Bratianu in Pašiču izrabiti svatbeno razpoloženje ter s pogodbo uveljaviti vse, že davno skovane protiruske na klepe, — vlada se je pa zopet zatekla k svojim starim metodam prikrivanja in izdala je obvestilo, po katerem naj bi bile vse konference samo nedolžni razgovori v svrhu čim iskrenejšega prijateljstva med SHS in Rumunijo. Vladno obvestilo je tako prozorno, da je popolnoma zgrešilo svoj namen.

Enakopravnost. Pod naslovom «Princip enakopravnosti v teoriji ter praksi», umiva «Slov. Tribuna» naše zunanje ministrstvo in pravi med drugim tudi sledeče: «Hrvati ter Slovenci ostanajo tudi nadalje izključeni od diplomacije lastne države, v kateri bi naj gospodarili sporedno s Srbi, a ne kot narodne manjšine a la Nemci in Madžari. Na Dunaju sedi naš poslanik, ki ne zna nemški (a tudi francoski ne!), v Budimpešti nas zastopa mož, ki je nezmožen madžarsčine, v Varšavi ne zna naš poslanik poljski, v Rimu ne italijanski, v Parizu nas zastopa odpravnik, kateremu je francoščina — španska vas itd. Poglejmo še naše konzulate: V Pešti ne zna naš generalni konzul madžarsčine, v Celovcu ne nemščine, v Pragi ne češčine, v Zadru in v Milanu sedi mož, ki ne zna italijanski. Pa kakor se lahko že v naprej sklepa, bodo poslani tudi v Trst in na Reko kot zastopniki naših državnih interesov gospodje, ki ne znajo italijanski in doslej niti videli niso Trsta in Reke — gotovo ne bo nobeden Slovenec ali Hrvat. Tako zgleda naša enakopravnost, o kateri trobi Beograd že četrto leto.

Beograjski šovinizem je popolnoma podivjal. V številki, ki na vse mogoče načine proslavlja kraljevo poroko, ima «Balkan» divjaški članek pod naslovom «Ob račun z Bolgarijo.» Članek meni, da v narodu ni sploh nikogar, ki bi zahteval kake dobre odnose in antirdržavnih elementov, zato pa zahteva: «Kača je v škripcih, glava ji še pa ni zdrobljena. Glava je v Sofiji. Poiščimo jo tam, zdrobimo jo, na Balkanu bo potem mir in Bolgari bodo še le tedaj postali naši bratje!» — To je res prav beograjsko pojmovanje o bratstvu. Bolgarski narod je treba podjarmiti, podvreči ga beograjski porodici na milost in nemilost — in to bo «bratstvo.» — V isti številki se kličejo in rotijo Srbi proti «nezaslišni krivici in sramoti», da je ob cerkvi sv. Dimitrije v Skoplju — pokopan bolgarski podpolkovnik Boris Drangov. Pokojni je rodod iz Skoplja, padel je v boju za časa svetovne vojne, ko so bolgarske čete zasedle južno Srbijo in vojaška oblast ga je dala pokopati v Skoplju. Koliko prijatelj in neprijatelj je pomešala in strnila smrt v svetovni vojni k mirnemu počitku in nikjer se še ni sovraštvo preko groba do mrtvih, ki si niso sami izbirali mesta in ruše za večno spanje, pokazalo na tako nizkoten in oduren način kot v beograjskem vladnem listu.

Beograjski advokati. Doslej še ni niti eden od beograjskih advokatov prijavil večji letni prihod od 30.000 dinarjev davčnemu uradu. Med tem pa ima Beograd do volj advokatov, ki so pri sekvesturah nagrabili po več milijonov, in pa takih, ki pri agrarni reformi, pri potnih listih in pri raznih drugih intervencijah zaslužijo toliko, da si kupujejo hiše in avtomobile. Beograjski advokati in drugi visoki gospodje so seveda državotvorci prve vrste, svoje premoženje utajijo pred državo, druge ljudi pa molzejo, da je strah in če so kdo zgraža nad silnimi bremenami, so oni prvi, ki udarijo po njem iz velikega patrijotičnega navdušenja in ogorčenja.

Naši načelniki. Sarajevska «Pravda» ima med dnevnimi vestmi sledeči brzjav iz Bos. Petrovca: Famosni srežki načelnik Ilič je danes na pravdi Boga javno pretepel čestitega davčnega uradnika Vujanoviča. — Lepe razmere, naši načelniki, inšpektorji in drugi veljaki so pravi sinovi današnjega režima.

Princa Djordja ni bilo pri beograjskih svečanostih. Njegovo odsotnost so beograjski listi, ki so s tako vne- mo naštevali razne goste, hoteli z molkom prikriti. Novinarji, ki so po njem povpraševali pri članih slavnostnih odborov, so dobili za odgovor razne odgovore: da ga še ni, da pride, — vsak je pa hotel, da se izogne temu vprašanju. Princa ni bilo in sedaj je znano, da nanj sploh niso računali, ali, da govorimo po beograjski, da njegova navzočnost sploh ni bila «predvidjena» v slavnostnih razporedih. — Je že tako, tudi v vladarskih rodbinah vladajo navadni človeški odnosi.

Dnevne novice.

Katoliški shodi v mariborskem okrožju SKSZ se vršijo po sledečem redu: Maribor dne 15. avgusta, Slov. Bistrica dne 20. avgusta, Dravograd dne 27. avgusta, Ljutomer dne 8. septembra. Glede Ptuja še ne moremo poročati, ker se še tamkajšnji lokalni činitelji niso odločili.

Katoliški shod v Nazarju. Včerajšnje nedeljo se je zbrala ogromna množica našega slovenskega ljudstva iz gornjegrajske, škalske in braslovške dekanije na katoliški shod v prijaznem Nazarju v Gor. Sav. dolini. Ves hrib pred cerkvijo je bil napolnjen ljudstva. Na prostoru pred cerkvijo je bila slovesna služba božja, ki jo je opravil g. kapiteljski vikar mil. stolni prošt dr. Matek, kateri je tudi imel danu primerno pridigo. Katoliškemu shodu je predsedoval posestnik in kovaški mojster Močnik iz Mozirja, podpredsednik je bil župan Steblovnik iz Šmartna na Paki, zapisnikar pa p. Marjofil Holeček. Govorili so: urednik Smodej (katoličanstvo in javnost), poslanec dr. Hohnjec (katoliška šola), Jos. Pirc iz Ljubljane (mladinska organizacija), gr. Ogrizek iz Celja (katoliški tisk), nazadnje je izpregovoril izpodbudne besede poslanec Pušenjak. S katoliškim shodom v Nazarju, ki je tako krasno uspel, se je poživila katoliška misel v Savinjski in Saleški dolini.

Blagoslovljenje orlovske zastave. Dne 29. junija t. l. na praznik sv. apostolov Petra in Pavla, bo v Rajhenburgu slovesno blagoslovljenje orlovske zastave, popoldne pa orlovski tabor. K obilni udeležbi vabi telovadni odsek Orel.

Romanje k Mariji Pomagaj se priredi tudi letos iz Maribora in sicer dne 10. julija. Če hočemo dobiti poseben vlak, moramo se najpozneje do 22. junija vedeti število udeležencev. Zato pozivamo vse tiste, ki se mislijo letos romanja zanesljivo udeležiti, da se najpozneje do 20. junija javijo svojim župnim uradom. Preč. gospode duhovnike pa vljudno prosimo, da to vernikom tako kaj še to nedeljo oznanijo in zbirajo udeležence ter romarskemu odboru v Mariboru, Cirilova tiskarna, do 22. junija po dopisnici javijo skupno število romarjev. Vsak romar plača pri prijavi 5 dinarjev za legitimacijo, ki jo dobi od romarskega odbora. Cene za vozne karte še niso znane in jih objavimo pozneje. Za zdaj se naj pobere od vsakega udeleženca le 5 dinarjev za legitimacijo, zneski za vozne karte se bodo vplačali pozneje, ko izvedemo ceno za karte. Ako se oglasi zadostno število romarjev iz Posavja, se bo priredil poseben vlak tudi iz Brezic. Prosimo torej še enkrat, da se vsi, ki mislijo romati k Mariji Pomagaj na Brezje, prejko- prej, najpozneje pa do 22. junija, prijavijo pri Romarskem odboru v Mariboru. Za slučaj, da se oglasi veliko romarjev, bomo šli v dveh oddelkih, in sicer 10. julija iz Maribora in 24. julija iz Celja, da ne bo stiska ali gneča prevelika. Cene bodo letos za 50 odstotkov višje, kakor so bile lani, ker bo žetevnica s 1. julijem vse vozne cene zvišala za 50 odstotkov.

Pod kakimi pogoji dobimo ameriansko posojilo? Mesec ter mesec se je pogajala vlada, da sklene z amerianskimi bančnimi skupinami posojilo. Vlada je res pristala na posojilo z Blerovo bančno skupino, a pod tako sramotno nizkotnimi pogoji, da se zgraža nad njimi vsak pošteno čuteč Jugoslovan. V celoti bo znašalo to posojilo 26,025.000 dolarjev. Od tega posojila bomo morali že vnaprej plačati 8 odstotne obresti in bomo dobili izplačanih v istini samo 23,625.000 dolarjev. Amerikanci pa zahtevajo od nas, da poravnamo od tega posojila naš amerianski dolg na petroleju. Ker je vlada pristala na vse te sramotne pogoje posojila, smatra opozicija, da na tem amerianskem posojilu ni tolikanj ležee državi, pač pa vladnim strankam. Vlada je torej že podpisala posojilo, treba samo, da ga še potrdi parlament. Da pa se narodna skupščina ne bo ustavljala sprejemu posojila, se je zavezala vlada, da v slučaju, ako bi parlament posojilo odklonil, se mora Blerovi bančni skupini vrniti 30 milijonov dolarjev. Parlament bo torej moral v imenu izgube 6,375.000 dolarjev (ali 1 milijarde, 539 milijonov 750 tisoč kron) posojilo odbiti. Lepe finančnike imamo v naši vladi.

Republikanizem socijalne demokracije. «Živela republika, ki bo odpravila vse zlo v naši državi!» so agitirali in kričali socijaldemokratje pred volitvami med mestnim in podeželskim proletarijatom. Ko je šlo v narodni skupščini za povišanje civilne liste, vladne stranke niso imele kvoruma 140 mož. Vse štiri vladne grupe so imele v zbornici samo 131 poslancev. Ako bi celotna opozicija zapustila zbornico, bi bila civilna lista padla. Svota 240 milijonov kron bi se bila pozneje gotovo znižala. A kaj se je zgodilo? Jugoslovanski klub je dal inicijativo vsem drugim opozicijskim grupam, naj se cela opozicija absentira. Saj je vendar dolžnost vladne večine, da spravi vladne predloge skozi. A socijaldemokratski poslanci niso hoteli preprečiti — kvoruma! Odklonili so predlog, da bi opozicija zapustila zbornico. E, tu je jasni dokaz, da je sedanja socijaldemokratska delegacija v Beogradu res rezerva demokratsko-radikalne vlade.

Skrb socijalnih demokratov za bedno stanje železničarjev. Ko so poslanci Jugoslovanskega kluba zahtevali, naj se v zakonodavnem odboru razpravlja o opravičenih zahtevah železničarjev, se je dvignil poslanec Etbin Kristan in je izjavil, da je on proti taki razpravi, ker «upa, da bo minister saobračaja itak učinil sve, što je treba.» Minister saobračaja je res učinil potrebno, — namreč: nič! Nič pa je nekaj, kar je dobro edino le za oči, a ne za gladni želodec pomilovanja vrednih železničarjev. Nič in zopet — nič! To je edino delo in skrb socijalpatrijotov za pomoči in zaščite potrebni proletarijat.

Prva skrb slovenskih socijaldemokratov. Korupcija in nasilje, draginja, pomankanje se širi. A prav ničesar resnega niso storili Kristan in drugovi za omilitve bede. Na kar se Kristan in dr. Korun še najbolj razumeta, je pobijanje «klerikalnega zmaja.» Če je na na kaki trgovski šoli uveden tudi veronauk, tu se trudi Kristan noč in dan, da ga prepreči. In če kak ubogi kaplan dobiva od vernikov biro, da more vsaj za silo živeti, se muči in trudi dr. Korun, da tem revam odgrizne košček kruha.

Kdor drugemu jamo koplje, sam v njo pade! Ko je dr. Susteršič napisal ono znano brošuro, so demokrati, socijalpatrijotje, samostojni skupno z Velesrbi rajali veselja, češ: SLS je razbita. Mi smo s posmehom reagirali na take prerokbe. A kmalu na to se je začel razdor ne v SLS, ampak v vseh nam protivnih strankah. Kamenarovič strelja s težkimi kalibri v Žerjavovo JDS. Kristanova barka je dobila močno razpoko, v katero dere voda. Pucljeva SKS gineva po vseh krajih, kakor sneg pred spomladanskim solncem. A SLS stoji bolj trdno kot kedaj poprej.

Popravek. V drugem članku zadnje številke je vsled izostanka dveh besed nastala napaka pri številu učiteljskih moči v Sloveniji. Pravilno se mora stavek glasiti: Število učiteljskih moči, zaposlenih na ljudskih in meščanskih šolah v Sloveniji, znaša okrog 3.300.

Prvi jugofašist v žandarjskih kleščah. Od Sv. Križa nad Mariborom je bil svojčas prestavljen kot učitelj v Mursko Sobotno znani Draže Černko. V Prekmurju je g. mladostni Draže prevzel vlogo vneta jugofašista, ki je spreobračal Prekmurce na narodno plat z groznjami s palico in revolverjem. Za binkošne praznike se je zbralo veliko prekmurškega ljudstva v Murski Soboti No, nekateri prekmurški madžaroni so vinjeni začeli prepjevati po madžarski. Ta grozni greh madžarskega petja je tako raztogotil jugofašista Černka, da se je zagnal med pevce z revolverjem v roki in žugal z ostrimi strelji. Divjaško početje Černka je opazil orožnik, ki ga je pozval k redu in miru. Podivjani jugofašist pa je nameril samokres celo proti orožniku in kričal nanj, če ga ne pozna, da se upa njega, — Černka pozivati k redu in miru. Orožnik se pa ni ustrašil pobesnelega šolnika, ampak ga je lopnil po roki, da mu je padel revolver na tla, na to pa ga je odpeljal preko noči v občinski zapor. Orožnik tudi drugi dan ni odnehal od zakona, ampak je tiral gospoda Černka na mariborsko okrožno sodišče. Kako se je godilo že od jugofašizma dokaj ohlajenemu Černku v Mariboru, še do danes ne vemo. Beležiti pa treba, da je Černko prvi slučaj, ko se je upal orožnik položiti roko na pobesnelega — ne ponorelega jugofašista. Čast orožniku, ki je tokrat vršil svojo dolžnost čisto nepristransko in po zakonu!

Na državni realki v Mariboru se vrše sprejemni izpiti za I. razred v soboto, dne 1. julija 1922. Pismeni izpit prične ob pol 10. ustri pa ob 14. uri. Učenci naj se prigrasijo v spremstvu staršev ali njih namestnikov v pisarni zavoda v četrtek dne 29., ali v petek, dne 30. junija 1922 od 9. do 12. ure. S seboj naj prinesejo krstni list in obiskovalno izpričevalo za vstop v srednje šole. Podrobna pojasnila o

pogojih sprejema in izpita daje naznanilo na objavi deskki zavoda pri glavnem vhodu.

Sprejem v vojaško godbeno šolo v Vršcu. Vojaško godbeno šolo v Vršcu se sprejme letos nekaj novih gojencev. Na Slovenijo pade okroglo 50 mest. Sprejmejo se dečki v starosti od 12—14 leta; nad 14 let stari dečki se sprejmejo le, ako imajo že muzikalno predizobrazbo, to je, da igrajo kak instrument, kar je treba v prošnji navesti in priložiti tozadevno potrdilo. V prvi vrsti pridejo v poštev vojne sirote in ako teh ni, tudi drugi. Gojenci imajo v šoli prosto stanovanje, hrano in obleko. Šola traja tri leta; po treh letih bodo gojenci dodeljeni vojaškim godbam, kjer mora služiti šest let s plačo, ki se jim bo odmerila po njihovi sposobnosti. Dečki iz mariborskega sodnega okraja in mesta Maribor naj vlagajo svoje, na Upravnika vojne muzičke šole v Vršcu naslovljene prošnje pri Državni okrož. zaščiti dece in mladine v Mariboru, oni iz ostalih sodnih okrajev bivše Stajerske, Koroške in Prekmurja pa pri pristojnih državnih krajevnih zaščitah dece in mladine in sicer do 15. junija t. l. Prošnjam je treba priložiti: 1. krstni list, 2. šolsko spričevalo o dovršitvi najmanj 4 razredov ljudske šole, 3. npravstveno spričevalo, 4. dovoljenje staršev ali njih namestnikov, 5. potrdilo glasbenega strokovnjaka, (kapelnika, učitelja, organista), da ima posluš za godbo, 6. zdravniško spričevalo o zdravstvenem stanju. Prošnje in priloge morajo biti pravilno kolekovane; ako pa so prosilci ubožni in prilože prošnji ubožni list, so prošnje s prilogami vred kolka proste.

Pokrajinsko zborovanje bosansko-hercegovinskih muslimanov je določeno za 15. t. m. demokratski listi pa že dalje časa pišejo, da je zborovanje odgodeno. To delajo namenoma, da bi zbegali delegate in zaupnike iz raznih krajev in muslimansko glasilo «Pravda» v Sarajevu je sedaj pozvalo vse svoje pristaše naj se ne dajo zapeljati lažnjivim vestem in naj vse pripravijo za zborovanje, ki se vrši, kakor je bilo določeno.

Naš konzul v Düsseldorfu. Vestfalski Slovenci, ki so obiskali pred dnevi slovensko domovino, so se bridko pritoževali radi našega konzula v Düsseldorfu Krajcerja, ki je skrajno neuljuden napram Slovincem. Proti katoliškim društvom propagira neko nadstrankarsko jugoslovenstvo. Beograjska vlada mu je dala denarja na razpolago, da bo lahko tem uspešneje pobijal kat. organizacije med vestfalskimi Slovenci.

Korupcija. Ako se pojavi kak korupcijski slučaj med nižjim uradništvom, pač ni tako velika opasnost za državo, ako so zdravi najvišji vrhi državne uprave, ker postaja še vedno možno, da se malenkostne nezdrave dele državne uprave odstrani. Nekaj neozdravljivega pa je, ako se oprime korupcija najvišjih državno-upravnih organov. Evo, en primer korupcije, ki ga je iznesla beograjska «Tribuna». Neko ženo so prijeli, ker so jo dobili pri tihotapljenju dolarjev. Carinske oblasti, postopajoč po zakonu, so jej odvzele denar ter jo globile. Gospod finančni minister, držeč se zakona, je potrdil postopanje njemu podrejenih organov. Kaznovana žena se je pritožila državnemu svetu. Gospod Kumanudi odide v Genovo. Za ravnokar omenjeno ženo se zavzame gospod Ribar, predsednik narodne skupščine, z vso svojo avtoriteto. In neverjetno — a resnica — g. minister Rafajlovič, začasni zastopnik odsotnega fin. ministra je uničil prvotno rešitev in potrdilo g. Kumanudija glede odvzema dolarjev in globe. Sedaj nastane vprašanje, kaj bo napravil gospod Kumanudi? Kaj hočejo napraviti v bodoče oni, ki lovijo tihotapce? Kaj bodo učinili narodni poslanci? In na vse zadnje, kaj bi bo mislil narod o taki — najvišji državni upravi?

V Bihacu imajo okrožnega načelnika, ki po vsej pravici zasluži ime «državnega zeta.» Ime mu je Marcel, rodod je Madžar, danes seveda pravi državotvorni Srbin in delo tega tot-embera je pravi cvet in odsev današnjega režima. Načelnik Marcel ima tri plače, prvo kot okrožni načelnik, drugo, ker je na substituciji že tretje leto, in tretjo kot agrarni okrožni poverjenik. Možakar je zaklet sovražnik muslimanov in Hrvatov, ter se celo zarot proti njim ne plaši. Banditi, ki so povodom proslave Zrinskega in Frankopana oboženi navali na muslimane in Hrvate ter streljali in pretepalji, so bili od njega nahujskani in organizirani.

Obupne razmere v Črni gori. Te dni se je mudil v Beogradu črnogorski metropolit dr. Gavriilo Dožič in podal beograjski «Samoupravi» natančne informacije o obupnem stanju v Črni gori. Metropolit se je bridko pritoževal radi beograjskega časopisja, ki vedno trobi v svet o strašnih odmetnikih v Črni gori. Te vesti so pa večini zlagane ter izmišljene. Črnogorce mučita dva grozna zla — glad, da ljudje travo jedo in pomanjkanje dela in zaslužka. V Črni gori ne more nikdo kaj zaslužiti, a za 1 kg koruze se zahteva 6 dinarjev, za 1 kg žita pa se celo plača 100 dinarjev! Črnogorci ne zahtevajo prav nič drugega od vlade nego žita in dela. Za Črno goro je projektiranih 14 cest, ako bi se začele res graditi, bi bilo preskrbljenih z zaslužkom tolikanj dela željnih sirot. Ako bi kedo dal izlakanim Črnogorcem na razpolago žita, bi mu ga plačali po vsaki ceni. Nekaj gospod Gvozdanovič je prejel od ministrstva za socijalno politiko 6,000.000 dinarjev kredita za preskrbo Črne gore z žitom. A mesto žita je poslal gospod Gvozdanovič Črnogorcem smeti in blato. Sanitetne oblasti v Črni gori so zabranile razprodajo Gvozdanovičeve pošiljatve. O tako obupno-bednem stanju Črnogorcev je informiral beograjsko časopisje verodostojni metropolit ob priliki kraljeve svatbe, na kateri je bilo vsega v preobilici, a se ni nikdo spomnil na travojedce po Črni gori in Dalmaciji.

Koliko lokomotiv ima cela Dalmacija? Naš poslanec gospod dr. J. Šimrak je razložil ministrstvu saobračaja, da ima celotni železniški promet v Dalmaciji na razpolago komaj 5 lokomotiv. Vozne ceste so pa tudi v takem stanju, da so nerabne. Radi takorekoč čisto uničenih prometnih zvez ne more funkcionirati prehranitev pasivne Dalmacije, kjer je že pomrlo tolikanj ljudi lakote. Predno se bo zganil naš prometni minister

in odposlal v Dalmacijo zadostno število lokomotiv in vagonov, bodo že vladale med ubogimi Dalmatinci lakotne razmere kot v samarski guberniji v Rusiji.

Ministrstvo prometa proti zagrebškemu zboru ali velesjemu. V Zagrebu, ki je vendar središče gospodarstva in produkcije cele države, se pripravljajo velesjem, postopanje oblasti v Beogradu pa kaže pravo oviranje in bojkotiranje te prireditve. Obiskovalcem zbora je od prometnega ministrstva sicer zagotovljen 50 odstotni popust pri voznini in prevozu, železniške oblasti in postaje pa o tem ničesar ne vedo in trgovci, ki potujejo v Zagreb ter pošiljajo svoje blago na razstavo, morajo plačati popolno voznino za sebe in za blago. Minister je popust obljubil, svojih podrejenih pa ni obvestil in če obvestil sploh nalašč ne bo, se bode potem že izgovarjal. Enako je glede carine in prepuščanja blaga. V Beograd se ob priliki raznih razstav in svečanosti vozi vse mogoče, carine in druge ustanove so takoj obveščene, da ne delajo zaprek, vse gre gladko in hitro, mnogo se ob takih prilikah tudi pretihotapi, za zagrebški zbor se pa blago še bolj zadržuje, kot je drugače v navadi. Na razne intervencije dajejo visoki gospodje pozitivna zagotovila, izvedeno pa ni prav nič, nasprotno, vidi se celo sistematično kopičenje ovir in zaprek. Zagreb in Hrvatsko hočejo ubiti in prekiniti z jadransko železnico po izključno srbskem teritoriju in svojih nasprotstev tudi sedaj, ob priliki velesjema nočejo zatajiti ter se niti ne zmenijo za to, kako bodo tujci sodili o upravi, ki gospodarskemu napredku iz zagrizenosti in zavisti dela take ovire.

Nesnaga brez konca in kraja. Beograjski listi pišejo, da je desinfekcijska kolona začela z razkuževanjem in čiščenjem donavskih monitorjev, ki so polni stenic in druge nesnage. — Nesnažni in skrajno zanemarjeni so tudi vagoni, teh se pa ne očisti, ker so vedno v prometu, dokler se ne pokvarijo in ne razpadejo neke ob progi.

Poizkus uboja in samomor na Sljemenu pri Zagrebu. V zadnji «Straži» smo beležili vest o dvojnem samomoru medicinka in medicinke v bližini Zagreba. Cela zadeva je sedaj pojasnjena in izgleda drugače, kot so jo opisovala prvotna poročila iz Zagreba. Pri celi zadevi ne gre za dvojni samomor, ampak za poizkus uboja in za samomor. Ko je prišla ranjena medicinka zopet k zavesti, je izjavila, da jo je pokojni Kabijan Nussbaum, žid iz Poljske, povabil, naj se pelje z njim in še z jednim kolegom na izlet na Sljeme. Medicinka Olga Mihelič se je odzvala povabilu in drugega dne sta se odpeljala sama z Nussbaumom. Ko sta se pripeljala med takozvano Gradsko Kučo in sanatorij Bretovac, je odpustil Nussbaum fujakerja ter povabil kolegino, naj mu sledi v bližnjo šumico. Ko sta bila sama v gozdiču, jej izjavi žid, da jo že davno ljubi in se jej začne vsiljevati. Olga ga začudeno gleda in mu zabrusi: «Suft!» Žid potegne razkačen revolver in jo ustrelil v glavo. Strel jo je res pogodil v lobanjo, a je ni ranil težko, dekle se je sicer zgrudilo, pa zopet vstalo in začelo bežati iz gozdiča proti cesti. Nussbaum je nato ustrelil za njo še dvakrat in jo pogodil enkrat v glavo za ušesom, nakar se je Olga onesvestila. Žid je bil prepričan, da je usmrtil ljubico, nakar je sam sebe ustrelil. Dekle je ostalo v nezavesti do 6. ure zvečer, nato so jo prepeljali v sanatorij Bretovac, kjer se je zavedla in podala svojo izpoved. Olga Mihelič bo okrevala brez težkih posledic.

Umirovljeni podpolkovnik — samomorilec. V bližini Zagreba na Prekrižju v gozdu je našel dne 7. t. m. mestni logar Štefan Račić mrtvo truplo nekega starejšega človeka. Ležal je na hrbtu s prestreljenimi prsi, levico držeč na rami, a desnico na zemlji. Nekoliko korakov proč od mrtviča je bil revolver. Policija je dognala po dokumentih, ki jih je našla pri samomorilcu, da je to Ferdo Kozjak, upokojeni podpolkovnik, rojen 1860 v Varaždinu, a pristojen v Zagreb. Njegova soproga je izjavila, da je bil pokojni že dalje časa živčno bolan, tožil o glavobolu, a samomorilnih nakan ni kazal. Dne 7. t. m. je odšel na običajni izprehod, s katerega se pa ni več vrnil.

Iz Maribora.

Srebrno poroko obhajata danes, 12. junija v krogu svojih prijateljev g. Karol Kaučer, višji revident juž. žel. in njegova soproga g. Roza roj. Vošnjak. Slavnost se vrši na posestvu slavljenec, t. j. v «Rožnem domu» v Lajtersbergu pri Mariboru. Gospa Roza Kaučer je hčerka pokojnega slovenskega politika in pisatelja dr.

LISTEK.

Gladiatorji.

Druga knjiga. — Anteros.

(111. nadaljevanje.)

Pod vejevjem starega ožganega hrasta se je ustavila Mariamna. Z obema rokama se je oklenila svojega spremeljvalca. Pogumno je dolge ure nosila dušne grozote in strah in telesno utrujenost. Njeni slabotni živci so bili ves čas do skrajnosti napeti — sedaj pa, ko je minil strah, prešla nevarnost, je odnehala tudi njena napetost in živci so odpovedali. Oči so se ji zameglile, noge so se ji tresle in čuti so odrekli — ni mogla več dalje.

Strahoma je zrl nanjo. Njen blede obraz je izgledal tako mrtvaški, da se mu je krčilo pogumno srce v obupnem strahu, kako bo živel brez nje.

Sedel je in jo je držal v naročju. Počitek ji je dobro del in polegoma se ji je vračala življenjska moč.

Povedal ji je svoje strah in da bi ne mogel živeti ločen od nje.

»In vendar mora končno priti tudi to!« mu je mehko dejala. »Kaj je kratka doba človeškega življenja v primeri z najino ljubeznijo? In vendar, če bi tudi imela vse, kar si želiva, vse, kar nama mora dati svet, — v vsakem trenutku sreče bi tičalo ostro želo, da bo enkrat konec tudi te sreče —!«

»Sreča —!« je ponavljal Eska. »Kaj je to —? Zakaj je tako malo sreče na zemlji —? Moja sreča je, da sem

Josipa Vošnjak. Zelimo čislanim slavljenecema, da dočakata še zlato poroko!

Nekaj k proslavi kraljeve poroke v Mariboru. Vse je bilo lepo, kakor v starih časih polnih patriotizma. skriviljenih hrbtov in klečeplazenja. Tudi stare vzorne vojaške parade ni manjkalo. Se celo nekaj novega je bilo pri tej občudovanja vredno: Sokol je defilirал na čelu vojaštva na — izposojenih vojaških konjih, kot ne kak »protektor« ali recimo prvoboritelj militarizma v svojih rdečih revolucionarnih srajcah. Eden zastopnik se je celo udeležil cerkvene slovesnosti »na čelu« gospodov častnikov. To bi bilo vse lepo in dobro. Istotako bi bilo tudi dobro, da je nastopal sam Sokol oficijelno popoldne v ljudskem vrtu pri veselici, če —. Proslava bi se naj udeležili vsi brez ozira na prepričanje. Tudi sodelovali naj bi vsi državljani. In vendar je neka — »kompetentna« oblast gotovo namenoma celo proslavo aranžirala kot nekako manifestacijo, hočemo reči: agitacijo za Sokola. Ugotoviti moramo, da n. pr. Orel (o drugih društvih ne govorimo) k sodelovanju ni bil povabljen, ne oficijelno in ne privatno. In vendar bi to že vsakdanja olikanost »oblastnikov« zahtevala. Če »gospodje« orlovsko organizacijo še danes omalovažujejo, potem se bodo mogoče kmalu zavedli boljšega. Da so v zapostavljanju in krivljenju hrbtov spretni, o tem do danes ni nikdo dvomil, da so pa v izbiranju sredstev napram »nasprotniku« tako —, tega še dosedaj ni hotel nikdo verjeti. Ali pa je tudi lepo narodno, pravzaprav državno proslavo spremeniti v svojo lastno — strankarsko agitacijo? Kaj ne: Vi ste država in tisti državljani, ki drugače in boljše mislijo, ko vi, so vaši hlapiči! Ne! Do sedaj še ne in tudi nikdar ne bodo. Pa gospodje! Začeli ste vi — mi se branimo!

Dr. Novačan v Mariboru. V petek, dne 9. t. m. zvečer, je sklical predsednik republikanske stranke zaupni sestanek v gostilno Ivič v Rajčevi ulici. Sestanek je bil kot nekaka predpriprava za druge shode, ki jih bo Novačan priredil. Udeležilo se je sestanka kakih 30 mož iz Studencev in Maribora. Tudi nekaj pristašev SLS, med njimi poslanec Zebot, ki so slučajno doznali za sestanek, so šli poslušati Novačanov evangelij. Dr. Novačan je bil silno razburjen, ko je zvedel, da so novodošli pristaši SLS. Prekinil je svoje predavanje o svojem »republikanstvu« in začel napadati »klerikalce.« Ker ni imelo smisla, še nadalje prisostvovati temu »pouzdanemu« sestanku, so naši odšli. Veliko nerodnost je učinila policija, ki je došla v zborovalnico in je vse zborovalce z Novačanom vred aretirala. Mislimo, da za aretacijo ni bilo prav nobenega vzroka, Novačan se bo deklariral za političnega »mučenika« in bo delal s tem sam sebi reklamo. Kakor izvemo, je policijski nadsvetnik g. Kerševan dal povelje za aretacijo in je aretirance zaslíševal skoro celo noč. Zjutraj, dne 10. t. m. so bili vsi zopet izpuščeni na prosto.

Javno vprašanje. Naši demokratje se tako radi ponašajo, kako nesebično idealni delavci so njihovi voditelji za kulturni, gospodarski in politični napredek našega naroda. Za kulturno, gospodarsko in politično izobrazbo nekega naroda so potrošili demokratje že milijone, kakor to zagotavlja dr. Žerjav in je njih denarno potratu v politične svrhe razkrinkal tudi sedanjí ravnatelj Jadranske banke Kamenarovič. Med demokraskimi »idealisti« (recte egoisti), ki so dvigali denar iz zgoraj omenjene banke, se nahajata vsak po 50.000 kron JDS vodja dr. Kukovec in kulturni tajnik mariborskih demokratov prof. Voglar. Ta dva gospoda pozivamo javno, naj nam pojasnita v svojem mariborskem glasilu: v kake kulturno gospodarske svrhe in namene sta obrnila iz Jadranske banke dvignjenih 100.000 K? Ako ne dobimo natančnega odgovora na naše vprašanje, homo upravičeni domnevati, da sta »idealista« Kukovec in Voglar porabila 100.000 kron v kak čisto zasebno »gospodarski« — a ne občni kulturni namen.

Policijski svetnik Senekovič in stanovanjska komisija. Kolikor nam znano, ima gospod Senekovič službo pri celjskem okrajnem glavarstvu. Kljub temu ga redno vidimo vsak teden v Mariboru najmanj po en dan ali celo več. Tudi stanovanje še ima tukaj in se norčuje s stanovanjske komisije in drugih ljudi, češ: vsi skupaj z županom vred delate, kar hočete, jaz ostanem! Mi dobro vemo, da g. Senekovič nalašč ne išče stanovanja v Celju, govori se celo,

da se mu daje potuho drugod, zato jasno in odločno zahtevamo, da se Senekovičovo stanovanje takoj in če treba nasilno izprazni. Dovolj je vodil za nos in uganjal kaprice s svojim polletnim dopustom! Če nima proti Senekoviču volje in moči politična upravna oblast, naj odločno nastopi vsaj stanovanjski urad!

V Razvanju pri Mariboru je sklical poslanec Franjo Zebot v soboto, dne 10. t. m. zvečer pri g. Puklu shod, na katerem je poročal o gospodarskem in političnem položaju Predsedoval je domači župan gospod Kac. Zborovalci so izrazili SLS in Jugoslovanskemu klubu zaupanje.

Shod SLS v Rošpohu pri Mariboru, dne 11. t. m. se je lepo izvršil. Predsedoval je tovariš Bečela. Shoda se je udeležilo posebno mnogo delavcev vseh strok. Politični referat na shodu je imel poslanec Fr. Zebot, a o strokovni organizaciji delavstva g. Cimpret iz Ljubljane. V delavsko organizacijo so se oglasili novi člani.

Grdo demokrasko sumničenje. Demokrati kakor Weixl, Soštarič, Oset in tovariši širijo vesti, da je trgovec Sepec nekdanj agitiral za nemške turnarje in da je bil Wastianov agitator. To je nesramna demokraska izmišljotina, ki jo odklanjajo z ogorčenjem stari slovenski trgovci mariborski. Soštarič, ki je pred vojsko bil vse drugo, samo Slovan ne in ki je bil tik pred vojsko že blizu konkurza, naj bo lepo tiho, sicer bodo stari mariborski slovenski trgovci prišli z drugimi kanoni.

Clane Jugoslovanske strokovne zveze in moške marine kongregacije se vabi, da se udeležijo procesije na Telovo. Zbirališče ob pol 8. uri pred Cirilovo tiskarno.

Predstava v korist Otroške bolnice kraljice Marije. V kratkem se bo vršila v našem gledališču predstava v korist Otroške bolnice kraljice Marije, pri kateri nastopijo učenci in učenke naših meščanskih in ljudskih šol s petjem, rajalnimi nastopi in igro. Otroci se pod vodstvom našega vrliga učiteljstva marljivo vadijo. Vsak, ki se spominja lanske šolske igre v korist Jugoslovanski Matici v mest. gledališču, bo gotovo z veseljem pozdravil te lepo prireditev naše mariborske mladine.

Vsi gostilničarji in hotelirji, ki imajo pravico tujce pod streho jemati, se opozarjajo na zglasilne predpise. Vsakega tujca, ki ostane čez pet dni pri njih morajo razven takojšnje prijave še redno prijaviti tukajšnjemu zglasilnemu uradu na predpisanem formularju.

Trgovci in podjetniki, pozor!

Uradni list z dne 3. jun. t. l. št. 59 razglša sledeče:

Po določilih zakona o davku na poslovni promet z dne 31. januarja 1922., Ur. l. št. 20, morajo voditi knjige opravljenega prometa vsa podjetja, zavezana javnemu podganju računov, družbe z omejeno zavezo, vsi oni obrati in vsa ona podjetja, katerih promet je presegal v minulemu letu 360.000 Din. Za knjige opravljenega prometa ne določa zakon nikakršne oblike in posamezniki si jih smejo prirediti po lastnem preudarku in po potrebi svoje vrste posla. Ti davčni zavezanci morajo takoj vložiti prijave ter plačati 1 odstotni davek za IV. četrletje 1921. in I. četrletje 1922. od prometa, napravljenega v tej dobi, kolikor še tega niso storili, za prihodnja četrletja pa najpozneje v 30 dneh po preteku vsakega četrletja pri onem davčnem uradu, v čigar okolišu je njih obrat. Vse pravne in fizične osebe, ki ne plačajo pridobnine, kakor tudi osebe, ki izvrše slučajen promet stvari v smislu zadnjega odstavka člena 4. zakona, morajo v 14 dneh od dne opravljenega prometa vložiti predpisano prijavo ter plačati na ta promet odpadajoči 1 odstotni davek pri onem davčnem uradu, ki je glede na kraj opravljenega prometa teritorialno pristojen za pobiranje ne posrednih davkov.

Nadalje morajo vložiti prijave za odmero davka na poslovni promet za leto 1922. v 14 dneh pri pristojnih davčnih oblastvih vsi davčni zavezanci, katerih promet v letu 1921. ni presegal zakonsko določene meje 360.000 din. in ni bil manjši od 15.000 din., potem vse svobodne profesije, nastete v točki 1. člena 3. pravilnika (odvetniki, notarji, zdravniki itd.) brez ozira na višino prometa. Le-ti davčni zavezanci napovedujejo promet minulega leta; ako pa so le poslovali v gotovi dobi minulega leta, morajo napovedati letni promet, sorazmerno s prometom v času, ko so ga opravljali.

Obrat, otvorenje med davčnim letom, je prijavit v štirih tednih pri pristojnem davčnem oblastvu ter napovedati promet, ki se po vsej priliki doseže v obratu od početka obratovanja do konca davčnega leta.

Po razpisu ministrstva financ, generalne direkcije neposrednih davkov, z dne 13. t. m., N. p. br. 16.764, je prijava, namenjena za vse primere, ki jih določa zakon o davku na poslovni promet, še v tisku. Da se zaradi tega izvrševanje tega zakona ne zavleče, je odredilo ministrstvo z

pri tebi, in glej, le za kratke urice si jo priborim od časa do časa — in kako drago jo moram plačati —!«

Ljubeče mu je pogledala v oči.
»Ali misliš, da bi jaz računala žrtve za to srečo? Od tiste noči, ko si me prvokrat iztrgal iz rok zlobnežev in me varno in zvesto pripeljal domov, pa do danes — nikdar nisem pozabila nate!«

Dvignil je njeno roko k ustom kakor suženj, ki poljubi roko svoji gospodarici. Obožaval jo je kakor božanstvu posvečeno svečeno.

Umolknila je.
Še več mu je imela povedati, ga je hotela vprašati, pa dekliska sramežljivost ji je zapirala usta. Toda ljubila ga je in zato ni smela molčati o tako važni stvari —

Po kratkem obotavljanju se je rahlo oglasila:
»Eska, ali moreš misliti na to, da se ne vidiva nikdar več!«

»Rajši bi takoj umrl!« je strastno vzkliknil.
Prijela ga je za roko in se otožno nasmehnila.
»Toda po smrti — po smrti —! Ali misliš, da se tisti-krat ne bodeva videla več?«

Vprašanje ga je zmedlo in mu vzelo besedo. Ne da bi se prav zavedal, mu je sicer to vprašanje že dolgo tlelo v duši, pa tako razločno še ni nikdar stopilo pred njega ko danes.

»Strahopetnež bi postal zavoljo tebe!« je odgovoril.
»Če mislim nate, se skoraj bojim umreti!«

Bleda mesečina je sipala svoje jasne, hladne žarke skozi golo hrastovo drevje in obsevala marmornato ploščo, pol razbita, pol z mahom obraščeno. Pa razločno je še bilo videti na njej konjsko glavo, ki je z njo plemeniti Rimljan dal okrasiti svoj nagrobni spomenik.

»Ali veš, kaj to pomeni?« ga je vprašala in pokazala na pomenljivo znamenje. »Celo ta ponosni Rimljan je vedel, da je umreti in odpotovati za človeka eno in isto, — da odhaja v daljino, neznano deželo, na pot, ki iz nje ni vrnitve. — In na to pot moramo vsi, nobeden pa ne ve kaj. Tudi zame in zate je morebiti konj osedlan že nočoj. — Toda jaz vem, kam odpotujem, Eska. In če bi me bil zabodel pred eno uro, — sedajle bi že bila tam —!«

»In jaz?« je vzkliknil. »Ali bi ne bil pri tebi? Vrgel bi se bil med gladiatorje in padel pod njihovimi udarci, kakor sem videl pasti volka v svoji domovini med lovskimi psi. — Mariamna, saj bi me ne hotela zapustiti za vedno? Kaj bi bilo z menoj brez tebe?«

Zopet je zmajala z glavo otožno in pomilovalno.
»Ti ne poznaš pota!« mu je rela. »Nimaš vodnika, ki bi te varno peljal v neznano deželo, izgubil bi se v temi in jaz — jaz bi te ne videla nikdar več. — O, Eska, jaz ti vem pokazati pot, jaz te lahko poučim. Potujeva skupaj, in naj pride, kar hoče, nikdar več se nana ne bo treba ločiti!«

In pokleknila je pod ožgano mrtvo drevo, mesec je sijal na njeno blede lice in njene ustnice so se premikale v vroči zahvalni prošnji za njega, ki je stal ob njeni strani in jo zamišljeno gledal, kakor gleda otrok učinek, pa ne razume vzroka.

Čutil je, da je našlo to dekle tisto skrivnostno moč, tisto nepoznano višje bitje, ki ga je on celo svoje dosedanje življenje megljeno, nejasno slutil, iskal, potreboval, — nekaj, kar je močnejše nego moški pogum, višje ko plameneča ljubezen do domovine, plemenitejšo ko zagrižena vztrajnost, ki se trdovratno ustavlja tudi najhujšemu.

(Dalje prihodnjic.)

gornjim razpisom, naj se do prejema nove splošne prijave uporabljajo stari obrazci (po uredbi o davku na poslovni promet), če pa teh ni, navaden papir, na katerega se naj napišejo vsi podatki, ki so po členu 10. pravilnika potrebni, da se ugotovi davek pravilno.

V tem zadnjem primeru se smatra prijava za zadostno, če navaja te-le podatke:

A. Pri davčnih zavezancih, ki vodijo knjigo opravljenega prometa:

V minulem (I., II., III., IV.) četrtletju 1922. je znašal promet v mojem obratu:

v . . . . . št. . . . . v gotovini . . . K . . v
na kredit
a) v gorenjem četrtletju samem . . . . . K . . v
b) neporavnane terjatve so znašale začetkom četrtletja . . . . . K . . v
skupaj . . . . . K . . v

Od kreditiranih odškodnin se je plačalo v tem četrtletju in vpoštevalo plačilo v gotovini . . . K . . v
Stanje neporavnanih terjatev koncem gorenjega četrtletja . . . . . K . . v

Promet, opravljen z državo, za katerega se je plačal davek neposredno ob prejemu odškodnine, je odštet od svote v gotovini opravljenega prometa v gorenjem četrtletju . . . . . K . . v
plačilo državnih in samoupravnih trošarinskih davščin pa z svoto . . . K . . v.

Jamčim, da so podatki resnični in da je prijava vestna.
Podpis: . . . . .

B. Pri davčnih zavezancih, ki plačujejo davek pavšalno: V minulem letu 1922. je znašal promet v mojem obratu . . . . . št. . . . . K . . v

Promet, opravljen z državo, za katerega se je plačal davek neposredno ob prejemu odškodnine, je odštet od gornje svote z . . . . . K . . v
Jamčim, da so podatki resnični in da je prijava vestna.
Podpis: . . . . .

C. Pri davčnih zavezancih, ki plačujejo davek na poslovni promet payšalno na novo otvorene obrate:

«V mojem obratu . . . . . št. . . . . na novo otvorjenem dne . . . . . 1922., bo znašal promet do konca koledarskega leta po vsej priliki . . . . . K . . v
Jamčim, da so podatki resnični in da je prijava vestna.
Podpis: . . . . .

C. Pri davčnih zavezancih, ki slučajno opravijo promet premočnin v vrednosti nad 5000 din.:

«Javljam, da sem prodal dne . . . . . 1922. g. . . . . (poklic) . . . . .»

v . . . . . to-le premočnino . . . . . za . . . . . K . . v.

Jamčim, da so podatki resnični in da je prijava vestna.
Podpis: . . . . .

V 14 dneh morajo predložiti pristojnemu davčnemu oblastvu tudi vse kmetijske zadruge, ki domnevajo, da spadajo pod oprostitve po členu 8., 2.a, navedenega zakona, svoja pravila ter razložiti vrste prometa, ki jih opravljajo izključno s svojimi člani in za katere imajo po zakonu pravico do oprostitve.

Davčni zavezanci, ki prijav sploh ne bi vložili ali jih ne bi vložili v določenem roku, odnosno bi napovedali manjši nego dejansko opravljeni promet, se kaznujejo po določilih členov 12. in 13. zakona o davku na poslovni promet ter izgube po členu 10. navedenega zakona tudi pravico, da bi se pritožili zoper odmero davka.

Mali oglasi:

Fotograf Franc Razlag

v Radencih se priporoča slav. občinstvu. Imenovani izdeluje slike po najmodernejšim načinu in v jako okusni obliki. 3-3 234

Fotografični povečevalni aparat

za dnevno svetloboter za vse velikosti od 6x9 do 50x60, ki se da zložiti in ki brezhibno deluje, je z vsemi velikimi skledicami na prodaj. Maribor, Krekova ulica št. 14, III nadstr., vrata 9. 255

Zamenjam lepo hišo,

ki ima krasno in ugodno lego na Spod. Koroškem (avstr. rep.) za hišo v Jugoslaviji. Hiša je v prav dobrem stanju, ima velik vrt in zadostuje za večjo družino. Naslov pove upravništvo »Straža«. 256

Učenko z dobrimi spričevali in poštene rodbine se sprejme v trgovini mešanega blaga Vračko, St. Ilj v Slov. goricah. 1-4 257

Dražba lovov:

Lovska pravica krajevnih občin Stattenberg in Spodnja Ložnica se da potom javne dražbe do 30. junija 1928 v zakup. Dražba se vrši na uradni dan v Slov. Bistrici, v četrtek, dne 6. julija t. l., od 10. ure naprej, in sicer prva občina Stattenberg in druga Spodnja Ložnica. 254

FRANJO PERGLER

Maribor, Mlinska ul.

izdeluje najfinejše raznovrstne kočije, luksusne, tovrstne in gospodarske vozove. Velika zaloga novih in starih vozov. Izvršuje tudi vsa v to stroko spadajoča popravila. 4-5 226

MATIJA LAH

Maribor, na Glavnem trgu 1-5 255

prodaja trapistovski sir, vsakovrstno južno sadje :: in novo čebulo. ::

Kupim

po najvišjih cenah stare novce iz zlata in srebra, staro zlato ter žlahtne kamne.

Avgust Wapper, zlatar, Maribor, Stolna ulica 1 (Domgasse). 3-4 236

Andrej Oset

Maribor, Aleksandrova cesta št. 57. Telefon 88.

Trgovina sena, slame, krompirja, fižole, z drvmi, žitom in drugimi deželnimi pridelki. Brzjavni naslov: Andrej Oset. 9. 10. 185

Spodnještajerska ljudska posojilnica v Mariboru, Stolna ulica št. 6, r. z. z n. z.

obrestuje od Novega leta naprej navadne vloge po

4 1/2 %

Trajne in večje vloge pa po dogovoru.

Naznanilo cenjenemu občinstvu!

Vsled preueditve svoje trgovine prodajam od danes naprej vse blago

20 odst. pod dnevno ceno.

Gospodje trgovci dcbe še znaten popust.

Za obilen obisk se priporoča

1-7 253

Martin Stadler, trgovina z mešanim blagom na drobno! Maribor, Vetrinjska ulica 26. na debelo!

Prepustitev trgovine.

Dovoljujem si s tem, p. n. občinstvu Maribora in okolice najvljudneje javiti, da sem z današnjim dnem svojo

trgovino z manufakturnim, kurentnim in platnenim blagom

na Aleksandrovi cesti št. 21, prepustil gospodu J. Sziniczu, da pa bodem še nadalje v njej sodeloval in prosim, da se meni dosedaj izkazano zaupanje tudi na mojega naslednika blagohotno prenese.

Z odličnim spoštovanjem,

Jos. Ullaga.

Prevzem trgovine.

Čast mi je, p. n. občinstvu Maribora in okolice najvljudneje javiti, da sem prevzel staro renomirano

trgovino z manufakturnim, kurentnim in platnenim blagom

Jos. Ullaga na Aleksandrovi cesti št. 21 in da bodem to trgovino pod protokolirano tvrdko

Jos. Ullaga naslednik J. Szinicz

naprej vodil. Oprt na svoje dolgoletno trgovsko delovanje se bodem potrudil, da varujem dober glas te trgovine in ohranim ter pridobim po strogo reelnem poslovanju zaupanje svojih veleocenjenih odjemalcev.

Z odličnim spoštovanjem

J. Szinicz.

Med. univ. dr. Ludovik Novak

Razlagova ulica 25, (blizu gl. kolod. ora)

ordinira od pol 12. do 1. ure in od 2. do 3. ure. Ob nedeljah in praznikih od 10. do 11. ure. 1-3 245

VI BI RADI

imeli lepo obleko, perilo, kravato, nogavice, robce, čevlje, klobuk in še povrh

vedno dosti denarja

za razne druge potrebščine.

To dosežete le tedaj

če bodete kupovali vse manufakturno blago, sukno, platno perilo, gotove obleke za moške, ženske in otroke pri tvrdki:

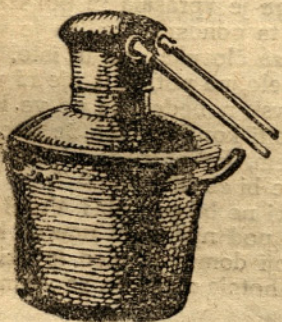
J. N. Šoštaric

Maribor, Aleksandrova cesta št. 13,

ker le tam je najboljše blago, najboljša prostrežba in najnižje cene. Železnice in poštne uslužbenci dobijo blago tudi na obroke. 1-3 249

BAKRENE KOTLE

po 40 in 60 litrov vsebine, solidno izdelane, ima v zalogi

Metalokemika d. d.

Zagreb

Strossmayerova ulica št. 6.

Zahtevajte ponudbe!

1-6 431

LIVARNA

za zvonove in kovine, poprej [1.2.188] DENZELA SINOVI, MARIBOR

Kopališka ulica 9, je zcpet v obratu. — CERKVENE ZVONOVE. — Izdeluje surove litve v vseh kovinah in zlitvinah (bron, medenina, aluminij i. t. d.) — UMETNA LIVARNA reliefi, cerkveni svetilniki. — Vsa oprema za žgalnice, kletarstva, pivovarne, opreme za plin in vodovod, opreme za cevi, pipe za pivo, uteži iz medenine lastnega izdelka. Popravilnica za brizgalne i. t. d. — Inž. J. & H. Böhl.